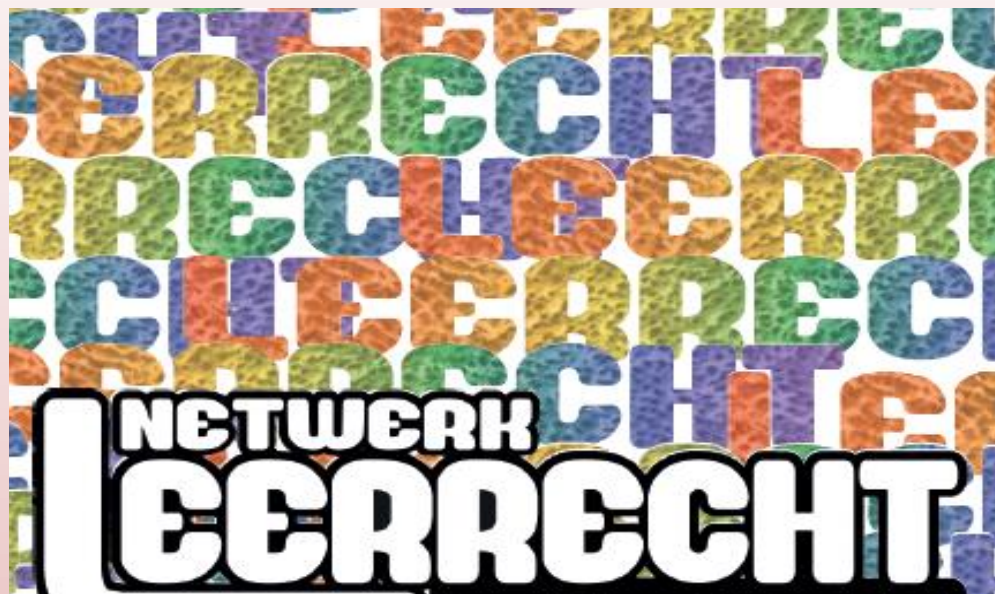

Leerrecht van kwetsbare jongeren: gedeelde zorg van onderwijs, CLB en welzijnspartners.

Nu de overheid nog...

**Hoorzitting Duaal Leren
An Sprangers – Tonuso vzw**

Vaststellingen

- Meer dan een op de zeven Vlaamse jongeren verlaat het secundair onderwijs zonder diploma
- Leuven 15%
- Brussel: 20%
- Rand: 35 tot 45% van Iln in het SO verhoogd risico op vroegtijdige schooluitval

Leerplicht -> Leerrecht

- Grondwettelijk recht op onderwijs
- Interactionele visie op leerplichtproblemen: onderwijsaanbod onvoldoende aangepast aan noden van de leerling
- Onderwijs opdracht: zoveel als mogelijk antwoorden zoeken om het leerrecht van leerlingen te garanderen
- Bij overschrijden van de grenzen van wat binnen een onderwijssetting mogelijk is -> opdracht voor Welzijn (zo minimaal mogelijk)
- Gezamenlijke maatschappelijke opdracht: preventie van ongekwalificeerde uitstroom

Wie?

Netwerk leerrecht focust op

- Leerlingen die school lopen maar dreigen aansluiting te verliezen, zelfs na inzet van schoolinterne begeleiding en reguliere time-out

Ellen

- Ellen ging naar het dagziekenhuis MPK Leuven omwille van niet meer naar school gaan. Schoolgaan boezemde Ellen zeer veel angst in. Deze begeleiding wordt afgerond en Jan zal de thuissituatie verder begeleiden.
- Het was de bedoeling om de integratie in de school terug geleidelijk op te bouwen. Dit bleek voor Ellen niet haalbaar. Verschillende pogingen hierin mislukten en er was telkens opvang vanuit dagziekenhuis nodig. De behandeling moet daar echter afgerond worden.
- Om terug naar school te gaan is het momenteel zeer moeilijk. Dus in samenspraak met het dagziekenhuis, Y en CLB wordt een aanmelding gedaan. Ellen heeft nood aan een zeer individuele aanpak op maat die bovendien zeer laagdrempelig is.

Zorgcontinuüm voor leerlingen ter preventie van schooluitval

Zorgcontinuüm: school en CLB samen op weg in zorg

School en CLB samen op weg in GEÏNTEGREERDE ZORG OP SCHOOL

Fase 0

GOEDE PREVENTIEVE BASISZORG

Fase 1

VERHOOGDE ZORG

Fase 2

UITBREIDING VAN ZORG

Fase 3

**OVERSTAP NAAR
SCHOOL/AANBOD
OP MAAT**

Getrapt aanbod

Continuüm van zorg

- Goede preventieve basiszorg (steun CLB)
- Verhoogde zorg: schoolinterne initiatieven, op klassenniveau of individueel, door leerkracht en/of interne leerlingenbegeleiding (steun CLB)
- Uitbreiding van zorg: altijd in samenwerking met CLB (diagnostiek en begeleiding), eventueel inschakeling van welzijn binnen de school (korte time-out of sommige projecten)
- Schoolexterne interventie
 - Korte time-out, lange time-out (structurele financiering)
 - Leerrecht (projectmatig)Intensiteit afhankelijk van de mate waarin schools perspectief aanwezig is
- En/of overgang naar school op maat

Netwerken Leerrecht maken de brug tussen onderwijs en welzijn

Regionale verschillen in invulling

- Antwerpen: centraal meldpunt
- Gent: steunpunt leerrecht-leerplicht
- Vlaams-Brabant en Brussel: geïntegreerde werking van alle schoolexterne interventies, waarbinnen de netwerken leerrecht
- Limburg: Netwerk Leerrecht
- Brugge: Netwerk Leerrecht

Missie Netwerken Leerrecht

- Leerrecht biedt voor jongeren die tijdelijk geen aansluiting meer vinden in het reguliere onderwijs een alternatieve leeromgeving.
- Finaliteit : terug aansluiten aan een regulier onderwijsaanbod (arbeids-)
- Leerrecht vertrekt van de feitelijke situatie (geen aansluiting meer vinden op school) ongeacht de sector, de doelgroep
- Leerrecht gaat het risico op toekomstige maatschappelijke uitsluiting tegen - meewerken aan de uitbouw van een inclusieve samenleving.
- Leerrecht is complementair om te werken aan ontwikkelingsdoelen van jongeren.
 - aan de initiatieven die binnen onderwijs genomen worden
 - aan de initiatieven binnen de hulpverlening

Landschapstekening Leerrecht

Eerst een eilandjes van goede praktijk

Dan een afgestemd netwerk

En straks: een werkbare
organisatievorm

En een gestroomlijnd proces?

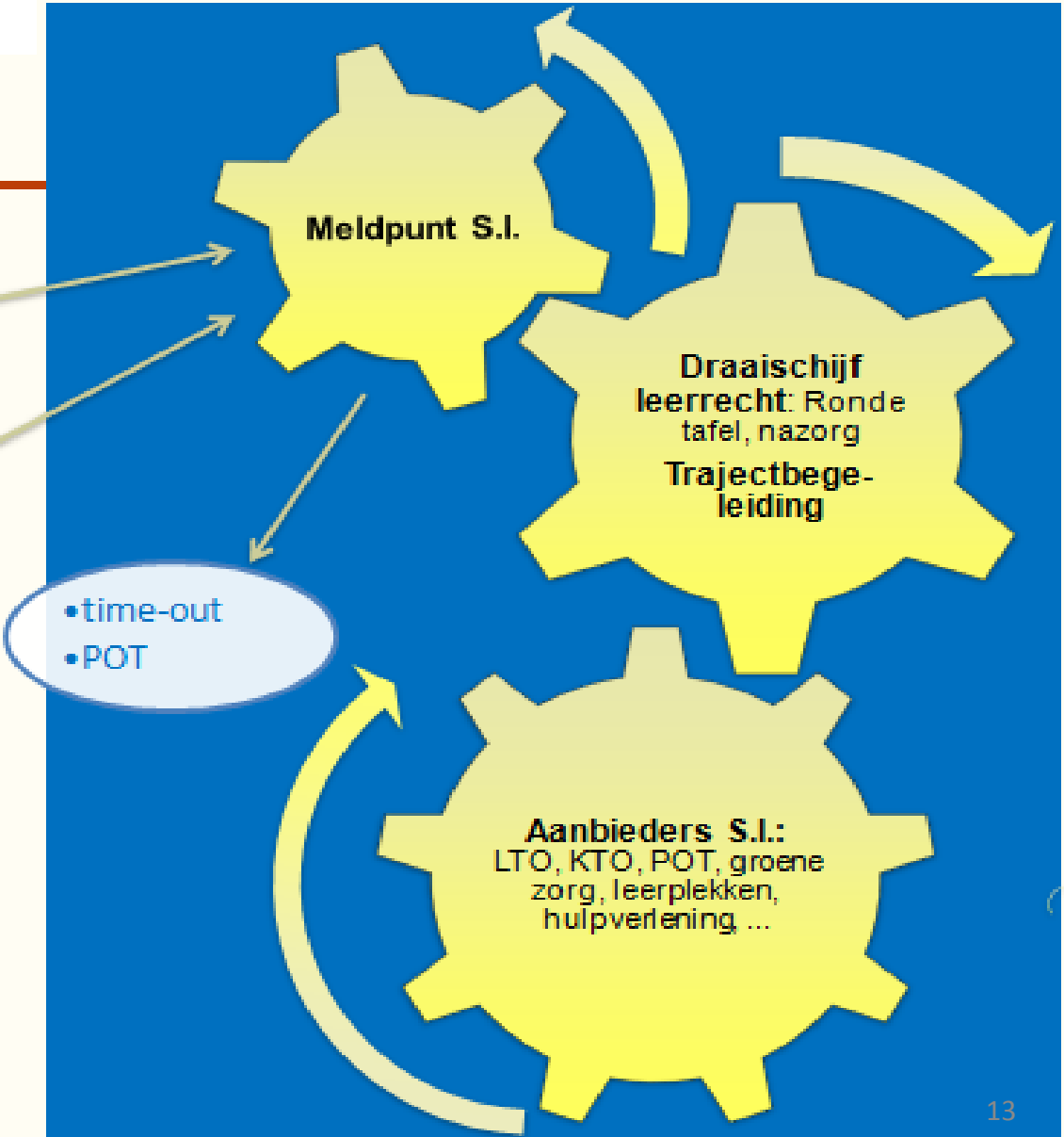
PROCESVERLOOP
Landschapstekening Schoolexterne
interventies
VI-Brabant en BHG 2012

Na evaluatie nood
door CLB + school =
cel
leerlingenbegeleiding

Aanmelding CLB

Aanmelding door
voorziening van jongere
zonder school of CLB

Kennisgeving door
therapeutische setting
van jongere in behandeling

Procesverloop

- Evaluatie noden door school + CLB
- Meldpunt
- Draaischijf Leerrecht
- Trajectbegeleiding
- Aanbod schoolexterne interventies

Meldpunt schoolexterne interventies

Het meldpunt creëert een gemeenschappelijk aanspreekpunt voor alle CLB's van de Provincie Vlaams-Brabant en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest die op zoek zijn naar een externe partner om een verstoorde relatie van de jongere met de school te helpen herstellen.

De algemene doelstelling is jongeren die schoollopen in het secundair onderwijs, maar dreigen uit te vallen, op een adequate manier toe te leiden naar de verschillende schoolexterne interventies die in de provincie worden aangeboden.

Meldpuntwerking in de huidige praktijk

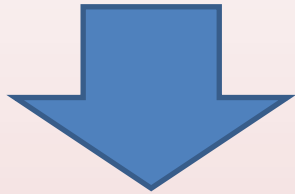
- Samenwerkingsverband CLB's en aanbieders
- Informeren over aanbod
- Aanmeldingen ontvangen (databank)
- Dispatchen
- Opvolgen en beschrijven

Draaischijf leerrecht: voorzitten en organiseren van rondetafel(s)

rondetafel

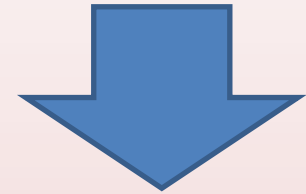
Actoren betrekken, schooluitval problematiseren, zoeken naar oplossingen , gedeelde verantwoordelijkheid realiseren

- Heraansluiting bij reguliere onderwijsvorm

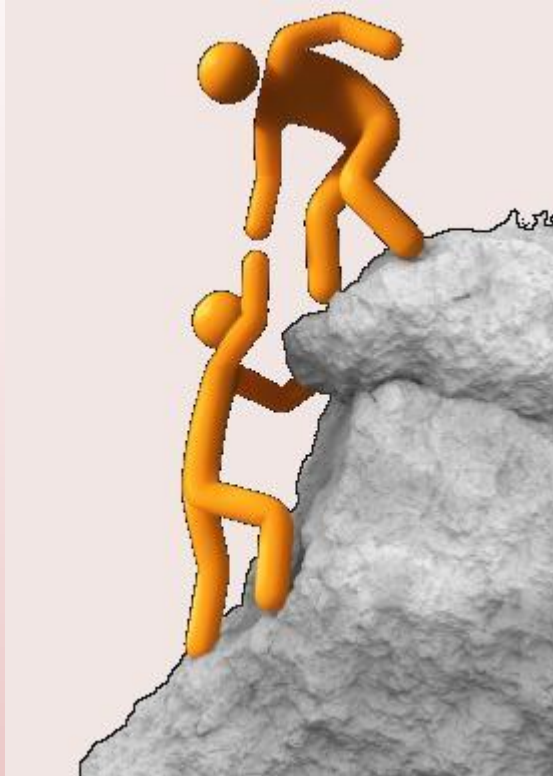
- Combinatie-traject onderwijs / leerplek

- Tijdelijk alternatief: 1 of meerdere leerplekken

+ aanbod uitwerken, trajectbegeleiding toewijzen , afspraken maken over evaluatie en nazorg

Draaischijf leerrecht: trajectbegeleiding

- Traject organiseren (indien nodig)
- Opvolging op leerplek(ken) of andere schoolexterne interventies
- Verbinding met rondetafel(s)

Aanbod schoolexterne interventies

27/03/2015

Aanbod schoolexterne interventies

- Diversiteit
- Autonomie
- Gezamenlijk engagement binnen netwerk
- Flexibele inzetbaarheid
- Welzijn: VAPH, jongerenwelzijn
- Jeugdwerk
- Schoolvervangende dagbesteding
- (Groene zorg - Private initiatieven)
- Leerplekken bij privépersonen, bedrijven en vrijwilligersorganisaties
- Onderwijsgerelateerd:
 - KTO
 - LTO
 - POT
- Beschrijving huidig aanbod: www.meldpuntsi.be > downloads

Organisatiestructuur: netwerk en hulpprogramma

Netwerk Leerrecht

- Vrijwillig
- Complementair
- Vast partnership
- Gebiedsgericht

- Onderwijs (CLB en scholen)
- Aanbieders TO, POT
- Aanbieders SI

Gezamenlijk engagement voor organisatie van
Leerrechtwerking

kwaliteitseisen

- Omschreven voor de verschillende functies
- meldpunt en draaischijf leerrecht:
 - Scharnier onderwijs / welzijn
 - Vrijwaren rol van CLB-medewerker die leerling begeleidt
 - Aansluitend bij de positionering en opdrachten van CLB-sector
- Aanbod SI: welzijn, vorming, landbouw

Wie? Wat? Effect?

- Ontsluiting gegevens databank 12-13
- In 13-14 grotendeels gelijklopend maar stijging van aantal aanvragen met 10%

aanbieder SI	aantal aanmeldingen	%
Asse-Halle-Vilvoorde	112	21
Groep intro - LTO Asse-Halle-Vilvoorde	12	
Groep intro - LTO Halle	17	
Klik	43	
Netwerk Leerrecht Asse-Halle-Vilvoorde	40	
Brussel Hoofdstedelijk Gewest	95	18
Netwerk Leerrecht Brussel	45	
Time Out Brussel - KTO	17	
Time Out Brussel - LTO	33	
Brussel Hoofdstedelijk Gewest & Asse-Halle-Vilvoorde	11	2
De wereld van Indra	11	
Vlaams Brabant Oost	181	34
Koïnoor KTO	38	
Koïnoor LTO	30	
Netwerk Leerrecht Leuven	98	
Twijfelgevalmelding	15	
Vlaams Brabant Oost & Asse-Halle-Vilvoorde	133	25
Arktos Hergo	8	
Arktos KTO	53	
Reisburo	44	
Roulot	17	
Steunpunt Groene Zorg	11	
27/03/2015 Totaal	532	100

2012-2013:
CLB deed 532
aanmeldingen
schoolexterne
interventies

54% van de
trajecten door
Leerrecht en
verwanten

Duur schoolexterne interventies

- Korte time-out: 2 weken
- Lange time-out: 6 weken
- Leerrecht: gemiddeld 3 maanden

Jeugdhulp aan de meest kwetsbare jongeren

Verblijf in een voorziening

- 12% van de jongens
- 30% van de meisjes
- 2% verblijft in ziekenhuis

Hulpverlening

- 9% CBJ
- 20% JRB
- 34% andere HV

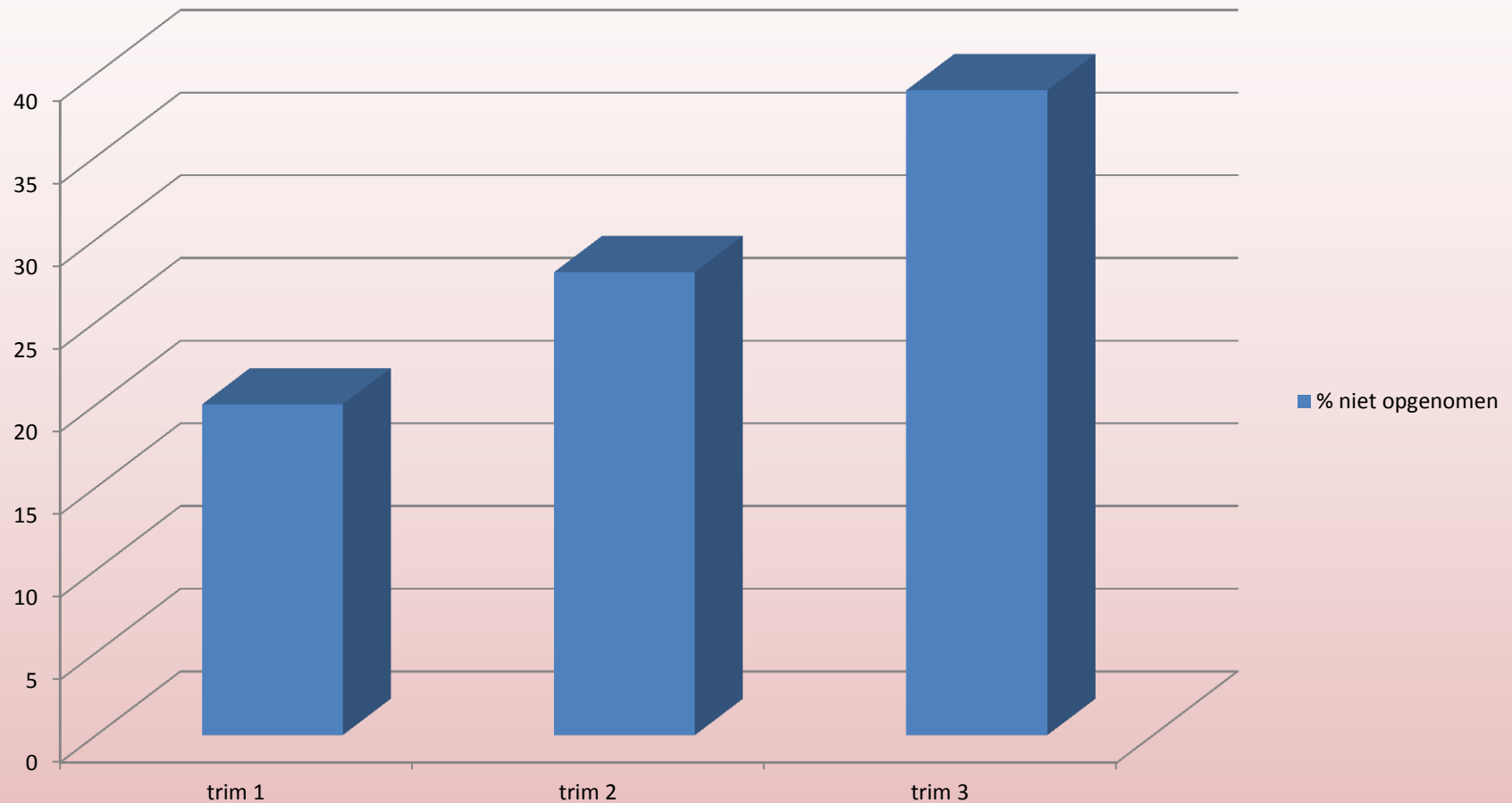
Schoolse situatie

- Problematisch afwezig 27%
- Tuchtprocedure 18%
- Definitief uitgesloten 7%
- Niet ingeschreven 3%
- Andere

Effect (na SI)

	Tijdens het schooljaar	Op het einde van het schooljaar
Onderwijsperspectief	200 (68%)	116 (81%)
Arbeidsperspectief	13 (4%)	8 (6%)
Begeleidingsperspectief	35 (12%)	4 (3%)
Overige	44 (15%)	15 (10%)

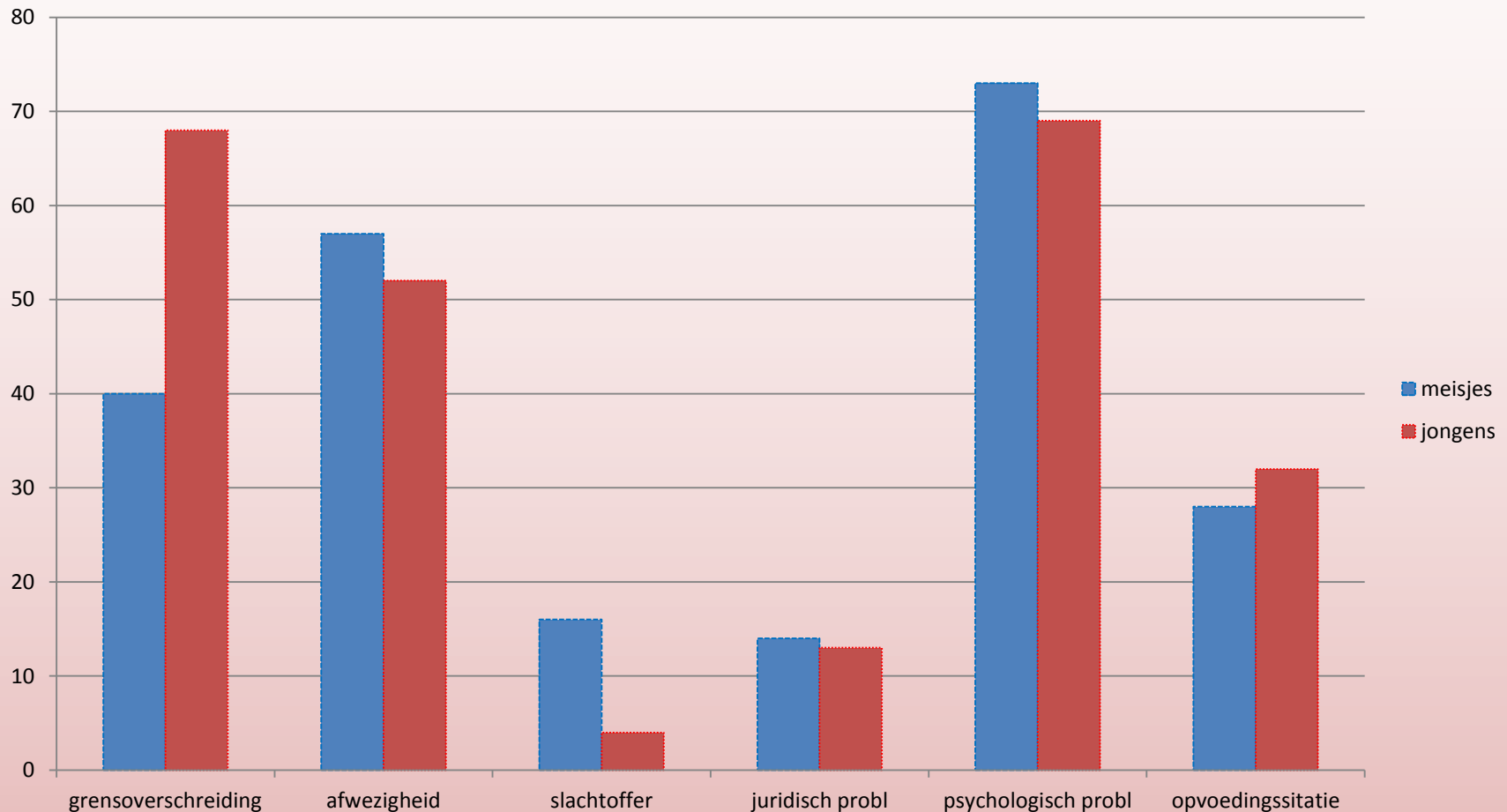
Procentueel niet opgenomen aanmeldingen per trimester

Oorzaken niet opnemen van traject

	%
Andere schoolexterne interventie	11
Herstel verbinding school	12
Andere school	6
Geen bereidheid jongere	13
Geen bereidheid ouders	7
Geen plaats	18
Andere	28
Maatregel JRB	4
Opname	3

Bij hoeveel % van de aangemelde jongeren is sprake van één of meer problematieken en achtergronden

Aanmeldingen 2012-2013 (geen unieke leerlingen)

	ASO	TSO	BSO	KSO	Leren en werken	Buso	Totaal
ASS	2	1	6		3	5	17
ADHD		1	6		1	2	10
ADD			2	1			3
ODD			1				1
Dysfasie				2			
Dyslexie				1	1		2
Gilles de la Tourette						1	1
GES						3	3
gedragsprobleem algemeen*	1	2	10	1		2	16
→ met benoeming van HV zoals CGG, psychiater	1	1	2		1	2	7
→ met benoeming van HV zoals CBJ/JRB		1	4			1	6
grensoverschrijdend gedrag naar leerkrachten*			1				1
→ lichamelijke agressie							
→ verbale agressie							0
grensoverschrijdend gedrag naar medeleerlingen*			1				1
→ lichamelijke agressie							0
→ verbale agressie							0
Totaal	4	6	33	0	6	16	65

27/03/2015

42

Hulpverlening

Tabel 4.14: Om welke vormen van hulpverlening gaat het?

aantal	Comité voor Bijzondere Jeugdzorg	Jeugdrechtbank	Andere	Onbekend
2				X
73			X	
28		X		
49		X	X	
22	X			
12	X		X	
1	X	X		
totaal	35	78	134	2

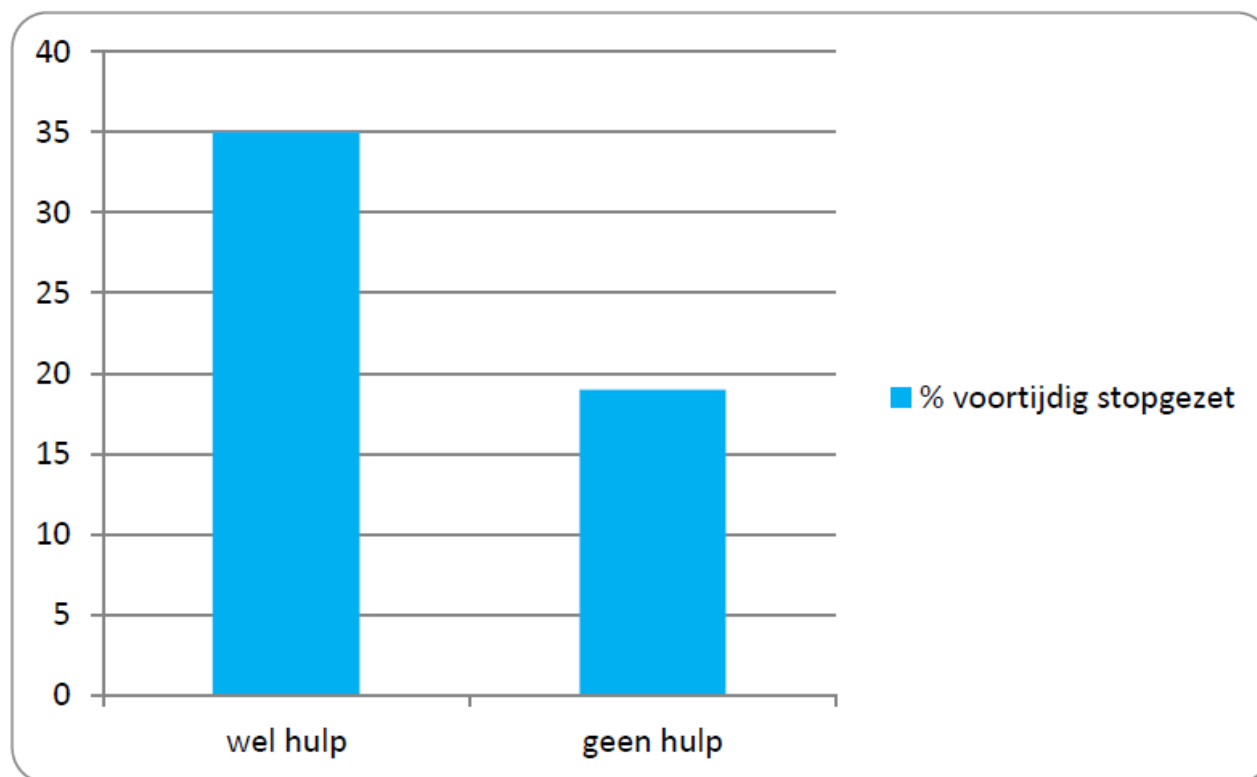
Tabel 4.15: Inventaris van rubriek 'andere' uit tabel 4.14

aantal	verkenning andere	clustering
17	(kinder)psychiater	(kinder)psychiater
14	(kinder)Psycholoog	(kinder)psycholoog
1	't pasrel	OOOC
1	ALBA	brede werkveld van de jeugdzorg
1	alternatieve therapie	therapie
1	auticoach	auticoach
3	ave regina	MPI
2	BC Capelderij	MFC
1	begeleiding vanuit een OBC	OBC
1	bemiddelingsdienst	bemiddelingsdienst
1	CBJ of JRB (onbekend welke)	CBJ of JRB
17	CGG	CGG
11	Cidar	OOOC
1	dagkliniek MPK	dagkliniek
1	De Dam	Begeleidingshuis
2	de kade	Psychiatrie
4	de wissel	Begeleidingshuis
1	Drugpreventieprogramma CGG	CGG
2	expertisecentrum Autisme	Expertisecentrum Autisme
2	gambas	Gemeenschapsdienst
1	GHB	Ziekenhuis
3	Gon-begeleiding	Gon-begeleiding

1	Huize Sint Vincentius, kamertraining	Kamertraining
1	huize ter loo	OC
1	instelling BJB	Voorziening BJB
2	JAC	JAC
1	jeugdpsychiatrie uz jette	Kinderpsychiatrie
2	KITT-team	Kinderpsychiatrisch thuisteam
1	Kortverblijf Kade	psychiatrie
1	levenslust, thuisbegeleiding	thuisbegeleiding
1	liraz (psychotherapeutisch centrum)	Psychotherapeutisch centrum
1	MFC het zij-huis	MFC
3	MFC Traject	MFC
2	monte rosa	Begeleidingstehuis
2	MPC Ter Bank ambulante begeleiding	MPC (medisch pedagogisch centrum)
4	MPK	Kinderpsychiatrie
3	OBC Espero	OBC
6	Paika	Psychiatrie
2	psychiatrie	psychiatrie
1	soc dienst politie	sociale dienst politie
3	sporen	MFC

4	switch	begeleidingsinitiatief in de BJB
1	ter wende	OBC
7	thuisbegeleiding	Thuisbegeleiding
1	thuisbegeleiding Amber	Thuisbegeleidingsdienst
1	thuisbegeleiding ave regina	Thuisbegeleidingsdienst
4	VAPH	VAPH
1	vaph thuisbegeleiding	Thuisbegeleiding
1	VAPH-voorziening (Ter Bank)	MPC
2	VK	vertrouwens centrum kindermishandeling
5	voorziening bijzondere jeugdzorg	Voorziening BJB
2	vrindt	Vroege detectie en interventie bij psychiatrische stoornissen
1	vzw sporen: DTL	thuisbegeleiding

Grafiek bij tabel 4.15: Verband tussen al dan niet extra hulpverlening en voortijdig stopgezette trajecten

Naar een structurele verankering?

Financiering?

Nu: lokale en provinciale overheden, projectmiddelen, eigen middelen voorzieningen BJB

14-15: wegens wegvallen middelen voor een deel van het aanbod: overbruggingsfinanciering door gebruikers

15-16: structurele oplossingen binnen Vlaams onderwijs- en/of welzijnsbudget?

Wat beweegt er?

Beleid VGC (Brussel)

- Financiering Time-out Brussel en Netwerk Leerrecht Brussel. Langer durend engagement, afgestemd op Vlaamse ontwikkelingen.

Beleid Vlaams-Brabant

- Financiering Netwerk Leerrecht Leuven en Asse-Halle-Vilvoorde, Reisbureau, Rizzas... intentie om dit vol te houden tot Vlaanderen overneemt
- Mogelijk extra krediet voor gedeeltelijke overbrugging 15-16 (deputatie moet nog beslissen)

Wat beweegt er in Vlaanderen?

Actieplan Jeugdhulp

Actie 12

De koppeling met deze structuren om de toegang tot het rechtstreeks toegankelijke aanbod te verbeteren, noodzaakt ook een uitbreiding van de probleemgebonden rechtstreeks toegankelijke hulp. We denken hierbij onder meer in het voorzien van bijkomende middelen, via modules, voor de netwerken leerrecht die regionaal flexibele trajecten aanbieden in de aanpak van moeizaam lopende schoolcarrières.

Ook linken met actie 11 (vermaatschappelijking) en
Actie 19 (complexe problematieken)

Wat beweegt er in Vlaanderen?

Vlaams regeerakkoord

Hoofstuk Welzijn, gezondheid en gezondheid

“We versterken de samenwerking met onderwijs in het bijzonder voor een toegankelijke opvolging en begeleiding van kinderen en jongeren en naar flexibele antwoorden bij dreigende schooluitval, in dit kader – en ook aangaande de CLB’s in het kader van de integrale jeugdhulp en de preventieve gezondheidszorg - werken we samen met de minister van onderwijs.” (p. 149)

Beleidsnota Minister Crevits 14-19

- **1.11. Ondersteuning van lerenden versterken (p. 43)**
- Daarom wil ik in de eerste plaats inzetten op preventieve acties om spijbelgedrag te voorkomen. Samen met de lokale besturen, de CLB's en andere lokale partners bekijk ik hoe men lokaal een aanklampend beleid kan uitwerken voor die jongeren die spijbelen en dreigen de school vroegtijdig te verlaten. **Ik wil voor elke leerling het leerrecht garanderen door een continuüm van onderwijs-welzijn trajecten op te zetten op maat van jongeren die dreigen uit de boot te vallen of die tijdelijk niet in een onderwijscontext kunnen opgevangen worden.** Ik doe dit in samenwerking en in dialoog met de onderwijspartners en andere beleidsdomeinen zoals Welzijn en Werk, maar ook met lokale besturen. Op die manier wil ik komen tot één omvattend beleid over spijbelen en vroegtijdig schoolverlaten.
- Een aanzienlijke groep 'leerplichtige' jongeren die uitvalt uit het onderwijs of dreigt uit te vallen is gebaat bij flexibele antwoorden tussen onderwijs en welzijn. Ik organiseer samen met de minister van Welzijn een afgestemd aanbod zodat deze jongeren terug geheroriënteerd worden naar onderwijs.

Sporen voor nieuw Vlaams beleid

- Onderwijs
 - Flexibele time-out: nieuw BVR nodig tegen september 2015!
 - Organisatie, opdrachten en financiering CLB's: besluitvorming op basis van audit (resultaten audit in juni 2015): Meldpunt? Draaischijf Leerrecht?
- Welzijn:
 - Netwerken Leerrecht plaats binnen werking IROJ
 - IJH doelstelling versterking brede instap: draaischijf Leerrecht?
 - Schoolexterne interventies: extra financiering modules “ondersteunende begeleiding” binnen MFC?

Transfer Welzijn – onderwijs: uitwisseling vorming - onderwijs

$$1+1=3$$

- Het bundelen van vaardigheden die eigen zijn aan vorming en onderwijs
- De meerwaarde van alternerende trajecten
- Methodieken uit vorming en welzijn introduceren in opleidingen aan leerkrachten

“Ik als leerkracht zie het realiseerbaar om deze methodieken te gebruiken en zo meer rust te brengen in de klas.”

“Ik als leerkracht vind het zinvol om een conflict te bekijken als een leerkans voor de jongere.”

“En waarom denken we in het buitengewoon onderwijs niet aan de T van Talent in plaats van aan de T van Type?”

“Leerkrachten zijn vragende partij om meer betrokken te worden bij projecten uit het vormings- en welzijnswerk. Ze willen weten wat er met de leerling gebeurd is/gebeurt wanneer die niet in de klas aanwezig is.”

“En zo zie je, de studiedag wisselstroom volgen is ook aan netwerking doen, afwezigen hebben ongelijk.”

- Vragen?
- Meer info: www.meldpuntsi.be